

stafonytt

organ for stafo

nr. 2 - 2017

Rådgiver i YS Goran Scekcic
om lover og avtaler

Senior rådgiver i YS Gunn Kristoffersen
mener den norske samarbeidsmodellen er en
forutsetning for vellykkede omstillinger

Snart Pensjonist?

Mange ønsker å fortsette sitt medlemskap i STAFO også etter at de har gått av med pensjon. Noen av medlemsorganisasjonene har medlemskap for pensjonistene mens andre ikke har det. Det er uansett muligheter for fortsatt medlemskap gjennom STAFOs pensjonistforening. Det kan skje via egen organisasjon der det er mulig, eller direkte i pensjonistforeningen. Du er samtidig medlem av STAFO og beholder de fordeler STAFO og YS har forhandlet frem.

For mer informasjon ta kontakt med pensjonistforeningens leder Jan Erik Gulbrandsen på telefon 928 694 89, eller jeg@hadeland-energi.net.

Løsning kryssord nr. 1-17

		S				D		F			D			D		L			
Y	R	K	E	S	B	R	O	R		B	E	S	T	Y	R	E	R		
	A	U	L	A		A	L	A	B	A	M	A		R	E	M	I	S	
		S	T	U	M	P		V		K	O	K	K	E		F	E	I	
M	O	S	E	S		S	T	•	R		K		A	P		E	R	T	
	M	M			S	M	È	R	E		R	O	M	A		L		R	
S	L	Å	S	S		A	R	E	N	D	A	L		S		D	U	O	
	E	L	E	V		N		N	N		T	A	U	S		I	N	N	
	G		K	I	N	N		D	E		I	V	R	E		G		B	
	G		K		A			E		K			O	R				U	R
K	I	L	E	V	I	N	K		Å	R	H	U	S		P	E	R	U	
	N		P	E	R	M		B	R	E	I		T	R	Å	D		S	
	G	N	I		O		H	Y	E	N	E		I		V	I	S		
			P	Å	B	Y		G		K			F	R	I	T	T		
B	A	K	E	R	I		G	N	I	E	R		T	U	R		O	M	
		V		S		T		I	N	N	I		E		K	Å	P	E	
O	P	E	R	A	S	J	O	N		D		T	R	U	E		P	R	
	O	G		K	E	A		G	L	E	D	E			T		E	R	

**Vinner av kryssord og
10 flaxlodd**

Svein Klepaker

Griniveien 25 0756 Oslo

Husbankens
funksjonærforening

stafonytt

Organ for STAFO 92. årgang nr. 2/17

Partipolitisk uavhengig arbeidstakerorganisasjon tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS

Besøksadresse:
Lakkegata 23, Oslo
Postadresse:
Postboks 9038, Grønland; 0133 OSLO

Telefon: 948 55 840
Internett: www.stafo.no
E-post: post@stafo.no

Formgiving og ekspedisjon:
Trykkpartner AS, TRONDHEIM
Forsidefoto: Shutterstock

Medlem av
Den Norske Fagpressens Forening

Ansvarlig redaktør:
Erlend Aasbø

I redaksjonen:
Are Sand

Redaksjonen avsluttet 15. desember 2017

Annonsepriser 2017

Format	Sort	Sort + 1 f	4 farger
1/1	4 100	4 900	6 800
1/2	2 200	2 700	3 700
1/4	1 300	1 600	2 500

Andre format: Pris etter avtale.
Tillegg for utfallende format 10 %
Rabatter: Ved bindende bestilling av 3 eller flere bestillinger i året: 10 %.
Faste og løse bilag: Pris på forespørsel.
Byråprovisjon: 3,5 %.

Innhold

Leder	4
Utryggheten i arbeidslivet øker	5
Husmoren har "nesten" blitt borte	6
YS foreslår ny modell for privat innskuddspensjon	8
YS positiv til Sysselsettingsutvalget	9
- Feil medisin mot innleie	10
Lover og avtaler	11
Omstilling	11
Oppvarming til lønnsoppgjøret 2018...	12
YS reagerer på utspill om arbeidstid	13
Juss i hjemmet	14
Kryssord	15

Redaksjonelt

Julen er nok en gang over oss, og Stafonytt kommer ut med årets andre og siste utgave.

«Blandet drops» trenden i bladet fortsetter og vi byr denne gang stoff fra samfunnsliv til lønnsoppgjør.

Husmoren har blitt nesten borte sier professor i sosiologi Anne Lise Ellingsæter, mens det politiske organisasjonsapparatet i YS nå trener mot å nå formtoppen inn mot neste års lønnsoppgjør.

God Jul og godt nytt år ønskes til alle våre lesere.

God lesing!

A.K.S

Leder

Leder Erlend Aasbø

Et innholdsrikt år går mot slutten

Da står nok en julehøytid for tur og mange av dere som leser dette er kanskje i ferd med å nyte høytiden med senkede skuldre og kvalitetstid

med familie og venner. Andre bidrar kanskje med å holde hjulene i gang, ved at de er på jobb, slik at viktige samfunnsoppgaver blir utført - selv om vi er midt i en høytid. På vegne av oss alle; takk for innsatsen til dere som jobber i jula!

Året 2017 går mot slutten og for STAFØ har det vært et innholdsrikt år. Som nevnt i forrige nummer av Stafonytt; før sommeren skjedde det mye med blant annet salg av eiendom og flytting av Servicekontoret. I siste halvdel av året ble STAFØ og de medlemsorganisasjonene som i 2015 meldte overgang fra STAFØ til Delta, enige om det økonomiske og praktiske rundt utmeldingen.

Avtalen sikrer på en god måte STAFØs økonomiske fundament de kommende årene. YS, STAFØ og Delta er også svært fornøyde med at man kom til enighet. "YS familien" kan nå bruke alt av ressurser på det viktige arbeidet for et så trygt, inkluderende og fremtidsrettet arbeidsliv som mulig for våre medlemmer.

Vi nærmer oss også et årsskifte og bak 2018 luken åpner det seg et nytt lønnsoppgjør. Lønnsoppgjøret i 2018 ser ut til å kunne bli nok et år med reallønnsvekst for våre medlemmer. STAFØ vil jobbe for et så godt oppgjør som mulig i alle sektorer vi har medlemmer. Lønnsoppgjøret våren 2018 er et hovedoppgjør. I et hovedoppgjør er det ikke bare kroner og øre som det forhandles om. Hele tariffavtalen legges på bordet, og da kan krav og tilbud omfatte alle tariffavtalens bestemmelser. Derfor: om du har viktige innspill som du mener bør løftes inn i forhandlingene, så oppfordres du til å ta kontakt med din medlemsorganisasjon - slik at de får mulighet til å fremme forslaget til oss i STAFØ sentralt.

Pensjon har også vært et tema i mange år. For offentlig tjenstepensjon har det vært uavklart hvordan ny ordning vil bli helt siden 2009.

Nå har partene, Staten og arbeidstakerne, blitt enige om at man vil forsøke å bli enige om en ny pensjon for offentlig ansatte innen 1. mars 2018. Jeg håper partene lykkes, slik at dette tema ikke behøver å bli en del av hovedoppgjøret til våren.

For å fortsatt være en relevant og konkurransedyktig arbeidstakerorganisasjon, er nok STAFØ avhengig av å fange opp ønsker og behov som medlemmer måtte ha. Det har kommet innspill til STAFØ om at man ønsker seg tilbud om enda bedre forsikringsordninger for våre medlemmer. Dette har det blitt jobbet en god del med gjennom året, for å søke å få til. Like på nyåret, den 15. januar, vil STAFØ gjennomføre en ledersamling, hvor dette med ev. utvidet mulighet innen forsikring står på agenda. Det blir spennende å oppleve hvilke råd og ønsker man sitter igjen med, etter at samlingen med lederne av STAFØs medlemsorganisasjoner er gjennomført. Som vanlig er jeg trygg på at STAFØs sentralstyre vil gjøre gode vedtak, til beste for våre medlemmer!

Avslutningsvis vil jeg benytte anledningen til å takke advokat Carl Terje Strømberg for et godt samarbeid gjennom mange år! Strømberg har bistått STAFØs medlemmer innen privatrettslig rådgivning. Innen arbeidsrett har STAFØ som kjent en løpende avtale med advokatfirma Hjort DA. Ved behov vil Hjort bistå STAFØs medlemmer også med rådgivning inne privatrett.

Ønsker dere alle en riktig God Jul og Godt Nytt År!

YS Arbeidslivsbarometer for 2017:

Utryggheten i arbeidslivet øker

Utryggheten i arbeidsmarkedet øker noe, viser YS Arbeidslivsbarometer for 2017.
– Det er altfor tidlig å bruke diagnosen friskmeldt, sier YS-leder Jorunn Berland.

PUBLISERT: 18.10.2017

YS Arbeidslivsbarometer for 2017 ble lagt frem under YS-konferansen 18. oktober. Årets målinger viser en nedgang i den opplevde tryggheten i mange grupper.

YS Arbeidslivsbarometer er en årlig analyse av tilstanden og utviklingen i norsk arbeidsliv og ble gjennomført for første gang i 2009. YS Arbeidslivsbarometer for 2017 og viser at oppslutningen om sentrale lønnsforhandlinger står sterkt.

– De fleste ønsker mindre inntektsforskjeller og at lønn skal forhandles frem av fagforeninger. Samtidig ser vi en svak i økning i de som legger vekt på individuell lønnsdannelse, opplyser YS-leder Jorunn Berland.

– Arbeidslivsbarometeret har over tid vist at vår rolle oppfattes som viktig, også blant de som ikke

er organisert. Dette er en generell anerkjennelse av at fagforeningene har en viktig rolle i norsk økonomi, sier Berland.

– Samtidig er det et tankekors at så mange sier det støtter fagbevegelsen, men velger å ikke organisere seg. Når færre organiserer seg får også fagbevegelsen mindre innflytelse. Det svekker det unike trepartssamarbeidet vi har utviklet i Norge over flere generasjoner, advarer YS-lederen.

YS Arbeidslivsbarometer måler også ansattes opplevelse av trygghet og tilknytning til arbeidslivet. Årets målinger viser en nedgang i den opplevde tryggheten i mange grupper. Den viktigste årsaken er endringene i arbeidsmarkedet; sysselsettingsgrad, frykt for å få en dårligere arbeidssituasjon og arbeidsledighet.

– Trygghet i dag ligger ikke bare i den jobben du har, men de jobbene du har mulighet til å få. Endringene skjer stadig raskere i arbeidslivet. Det er viktig å merke seg at de arbeidstakerne som har fått mest påfyll med kompetanse, også er de som er minst bekymret og mest endringsvillige, sier Berland.

YS-lederen er spesielt bekymret for de lavest utdannede og de som faller utenfor arbeidsmarkedet.

– Dette er en kombinasjon som gir et dårlig utgangspunkt for å komme tilbake i jobb. Derfor er det så utrolig viktig å sørge for kompetansepåfyll, understreker hun.

Dette er andre hovedfunn i YS Arbeidslivsbarometer for 2017:

- Arbeidstakerne trives fortsatt veldig bra på jobb og med oppgavene.
- Likestillingen i arbeidslivet viser ingen fremgang, selv om det blir bedre i privatlivet.

"Husmoren har blitt nesten borte"

Forslagene om endring av barnefamiliens økonomi treffer tidsånden. YS markerte kvinnedagen med besøk av lederen for utvalget som la dem fram denne uka, Anne Lise Ellingsæter.

8. mars: YS markerte som vanlig kvinnedagen med et frokostmøte over et aktuelt politisk tema. Leder for utvalget som denne uka la fram forslag til endringer i den offentlige støtten til familiene, professor i sosiologi, Anne Lise Ellingsæter, var dagens innleder.

Tekst av Siv M. Bjelland, Journalist i YS-forbundet Delta

PUBLISERT: 08.03.2017

Årets 8. mars-frokost i YS handlet om økonomien til barnefamiliene, der et utvalg denne uken foreslo store endringer. De to hovedkomponentene i endringsforslagene, gratis barnehage og likestilt foreldreskap, ble godt mottatt.

Sin vane tro samlet YS alle forbundene til markering av kvinnedagen. Årets høyaktuelle politiske tema var den offentlige støtten til barnefamiliene.

I en rykende fersk offentlig utredning foreslås radikale endringer: Gratis barnehage til alle barn over ett år, fire opptak i året og likestilt foreldreskap med individuelle rettigheter for mor og far – og tilnærmet likedeling av foreldrepermisjonen.

I tråd med realitetene

Dette er endringer som et flertall av utvalgsmedlemmene mener harmonerer langt mer med det som er realitetene.

For første gang på 20 år har et ekspertutvalg gått gjennom alle de offentlige støtteordningene til barnefamiliene. Fjerning av kontantstøtten og universell barnetrygd for alle er blant de mest kontroversielle forslagene.

- Vi tok utgangspunkt i hvordan situasjonen har utviklet seg for barne-

familiene, sa utvalgsleder Anne Lise Ellingsæter.

Ellingsæter har ledet arbeidet med utredningen, «NOU 2017:6 Offentlig støtte til barnefamiliene».

- Målene må forankres i kunnskap om den faktiske utviklingen, poengterte utvalgslederen som er professor i sosiologi ved Universitetet i Oslo og har forsket på familie, kjønn og velferdsstat.

Etter mottakelsen hos YS å dømme har utvalget bak utredningen, truffet noe vesentlig i tidsånden. Utvalgslederen ble varmt mottatt da hun presenterte forslagene hos YS på kvinnedagen.

Far er på banen!

Vi har faktisk tatt et langt skritt mot likestilling. Mødres yrkesaktivitet har økt, over 80 prosent er i arbeid. Resten er også aktive, blant annet som studenter.

Husmoren har mer eller mindre blitt borte – og fars omsorg har økt.

- Fedres omsorg for barn er helt vesentlig for den omsorgen barnet får, sa Ellingsæter.

Nesten alle barn går i barnehagen

Forslaget om å innføre gratis bar-

nehage for alle barn over ett år skal finansieres gjennom å «veksle inn» deler av barnetrygden. Universell barnetrygd foreslår de å kutte ut, og isteden innføre behovsprøvd barnetrygd for dem som trenger det.

- Det har vært en klar inntektsøkning blant barnefamiliene. Inntektene for parfamilier med barn under 18 år har økt med 60 prosent på 20 år, sa Ellingsæter.

Forslaget om å gjøre den universelle ytelsen barnetrygd om til en universell tjeneste er bygget på tankegangen om å tilpasse ytelsene til realitetene. Dekningsgraden for barn over tre år er 97 prosent, 70 prosent av ettåringene.

- Barnehagen har blitt navet i småbarnsfamiliens hverdagsliv. Gjennom dette har barnehagen har fått en enorm betydning som inkluderende fellesarena i samfunnet, sa Ellingsæter.

Dette ønsker utvalget å styrke ytterligere.

Flere fattige barn

En bekymring er at andelen barn som vokser opp i lavinntektsfamilier har økt.

- Denne gruppen har fordoblet seg siste 20 år, sa Ellingsæter.

Utvalget foreslår å målrette barnetrygden mot familier med lav inntekt, der behovet er størst.

Det er bakgrunnen for at barnetrygden økes til 23 000 kroner per barn, og par som tjener under 478 000 kroner og enslige foreldre som tjener under 386 000 vil få full barnetrygd. Deretter avtrappes barnetrygden med 13,5 prosent. Omtrent 40 prosent av barnefamiliene vil kvalifisere. Den skal deles mellom foreldrene.

Enslige forsørgere og familier fra Afrika og Asia etc. er sterkt overrepresentert i denne gruppen. At behovsprøving kan bidra til å synliggjøre at innvandrere er den største enkeltgruppen som mottar offentlig støtte, ble påpekt som et dilemma. Fare for ytterligere stigmatisering er til stede. Utvalgsleder Ellingsæter ser dilemmaet.

Fikk ikke bruke flere penger

Mandatet til utvalget var å se på finansieringen til barnefamiliene innenfor de eksisterende økonomiske rammene. De kunne dermed ikke si «ja takk, begge deler». De ble bedt spesielt om komme med endringsforslag for barnetrygden. Norge bruker mer penger på barnefamiliene enn gjennomsnittet i OECD, men mindre enn Danmark, Sverige og Finland. Potten som utgjør de viktigste støtteordningene til barnefamiliene er 78 milliarder kroner, ca 2,5 prosent av statsbudsjettet.

Utvalget har lagt vekt på at gratis barnehage vil gjøre det mer lønnsomt å gå ut i arbeidslivet.

- Svak tilknytning til arbeidslivet er den hovedårsaken som bidrar til at flest blir fattige, sa Ellingsæter.

Å gå i barnehage har en god sosialt utjevne effekt. På den ene siden har utvalget lagt vekt på at de familiepolitiske kjerneordningene - foreldrepermisjoner og barnehage - bør videreføres og forbedres. På den andre siden er det behov for tiltak som vil bidra til bedre oppvekstvilkår og like muligheter for barn, som

sammen med likestilte foreldreskap utgjør de tre hovedmålene med forslagene i utredningen.

YS-folk stort sett positive

Likestilt foreldreskap og fjerning av kontantstøtten er helt i tråd med YS' vedtatte likestillingsmål. Fortsatt foreslås det at mor får tre uker før og seks uker etter fødselen, i tillegg får mor og far en individuell rett til 20 uker hver. Hvis ukene ikke benyttes, kan de ikke overføres til den andre forelderen.

- Fleksibiliteten blir mindre, men forskning viser at fleksibiliteten har en del negative følger, poengterte Ellingsæter.

Men kan dette bli vedtatt?

- Jeg har ingen innsigelser til dette. Det treffer godt med YS sin politikk. Men jeg frykter at forslagene vil møte politisk motbør, sa leder for YS-forbundet Parat, Hans Erik Skjæggerud.

- Som småbarnspappa synes jeg dette er bra. Jeg ble veldig begeistra, men hvordan er den politiske realismen i dette, spurte politisk rådgiver i Delta, Knut Roger Andersen.

- Utvalget har løfta blikket. Forslagene er tenkt å peke ut en ny retning i for den pågående debatten, svarte utvalgsleder Ellingsæter.

Å løfte fram kunnskapen om barnefamiliens situasjon har vært viktig for utvalget.

- Mange har reagert positivt, og enkelte mener utredningen er «modig og framtidsrettet». Ved overrekkelsen sa statsråd Horne at vi ikke hadde spart på kruttet, sa hun og takket YS for entusiasmen.

Utredningen vil komme på høring. Forbundene i YS vil bli invitert til å delta i arbeidet med å utvikle høringsuttalelsen til YS.

Mange hadde møtt opp 8. mars for å høre om forslagene i endring i støtten til barnefamiliene. Dette angår ikke bare de med barn, men legger viktige rammer for utviklingen av samfunnet. Foto: Siv M. Bjelland

YS foreslår ny modell for privat innskuddspensjon

– Individuell pensjonskonto er den beste, enkleste og rimeligste løsningen for arbeidstakere med innskuddspensjon, sier YS-leder Jorunn Berland. Som første hovedorganisasjon har YS bestemt seg for hvilken modell en vil gå for når det gjelder fremtidig innskuddspensjon i privat sektor.

PUBLISERT: 05.04.2017

– Forslaget fra YS om individuell pensjonskonto er genialt for sånne som meg, sier Kim Daniel Svendsen (33), tillitsvalgt i YS-forbundet Negotia. Han har byttet jobb flere ganger og har derfor hatt flere pensjonskapitalbevis.

I desember la en arbeidsgruppe, oppnevnt av regjeringen, frem en rapport med forslag til ulike modeller for fremtidig innskuddspensjon i privat sektor. Som første hovedorganisasjon har YS bestemt seg for hvilken modell en vil gå for.

– En individuell pensjonskonto vil fungere på samme måte som en bankkonto, og en vil beholde den gjennom hele yrkeslivet, forklarer YS-leder Jorunn Berland.

Kontoen vil erstatte dagens innskuddsordninger, der en får et pensjonskapitalbevis fra hver enkelt arbeidsgiver når en slutter. Dette vil gi en umiddelbar besparelse på mer enn en halv milliard kroner i administrasjonskostnader.

– En individuell konto vil gi den enkelte bedre oversikt og et mer aktivt forhold til egen tjenstepensjon. Dessuten får arbeidstakerne i fellesskap mulighet til å utnytte stor-driftsfordeler og konkurranse i valg av leverandør, påpeker Vegard Einan, leder av YS Privat.

Einan sier forslaget får støtte både

fra Finansforbundet i YS og de Andre YS-forbundene som organiserer i privat sektor.

– Forslaget fra YS er genialt for oss som har flere arbeidsforhold

– Jeg har hatt flere pensjonskapitalbevis fra tidligere arbeidsgivere, som ble forvaltet av fem-seks ulike leverandører. For å unngå at den oppsparte pensjonen min skulle bli spist opp av høye forvaltningsgebyrer valgte jeg å samle alt hos en leverandør.

Det forteller Kim Daniel Svendsen (33), tillitsvalgt i YS-forbundet Negotia.

– Jeg samlet alt hos en leverandør etter å ha deltatt på en pensjonskveld i regi av Negotia. Da skjønnte jeg at det er viktig å samle all pensjon på ett sted, sier han.

– Forslaget fra YS om individuell

pensjonskonto er genialt for oss med flere arbeidsforhold bak oss, mener Kim Daniel.

I dag bestemmer arbeidsgiver hvem som skal forvalte pensjonen din

I dagens ordning er det arbeidsgiver som bestemmer hvem som skal forvalte pensjonen din så lenge du er ansatt i virksomheten.

IYS-modellen kan du selv velge en annen pensjonsleverandør med lavere kostnader og bedre forvaltning. Et viktig element er at arbeidsgivers utgifter til forvaltningskostnader skal være nøytrale. Det vil si at dette skal være uavhengig av hvor den enkelte arbeidstaker velger å plassere kontoen.

– I vår modell må arbeidsgiver fortsatt betale pensjonsomkostningene til sine egne ansatte. Det skal skje på samme nivå som i dag. Forskjellen er at den ansatte selv velger hvem som skal forvalte kontoen. Og om pensjonen skal forvaltes gjennom arbeidsgiver, i en kollektiv ordning, eller gjennom en individuell avtale, sier Einan.

YS mener vi bør få lov til å sette inn ekstra penger på egen pensjonskonto

YS mener det bør åpnes for individuell sparing på egen pensjonskonto. I dag har mange lav pensjons-sats og velger derfor å spare i for eksempel bolig.

- Styrker vi incentivene for å spare på pensjonskonto, der pengene ofte er plassert i aksjer, vil samfunnet og næringslivet få større tilgang til kapital. Den kapitalen skaper igjen større verdier. Sparing på egen pensjonskonto vil være bra både for den enkelte, for næringslivet og for samfunnet, sier Berland.

- Det er viktig for samfunnet at vi dreier sparingen bort fra bolig og over på investeringer i arbeidsplasser og innovasjon, mener hun.

En pensjonskonto vil være billigere fordi det krever mindre administrasjon

I dag slipper arbeidsgiver å betale pensjon hvis:

- Den ansatte er under 20 år.
- Den ansatte jobber kortere enn ett år.
- Den ansatte tjener under 1G. (G = grunnbeløpet i Folketrygden. Per 1. mai 2016 var dette på 92 576 kroner).
- Den ansatte jobber mindre enn 20 prosent stilling.

- Med en og samme pensjonskonto slipper en mye administrasjon. Kostnadene blir svært lave. Da blir det vanskelig å forsvare hvorfor ungdom med sommerjobb, folk med små stillinger og midlertidig ansatte ikke skal kunne tjene opp pensjon fra første dag og første krone, sier Vegard Einan, leder for YS Privat.

- Dette er noe vi vil se på i lønnsoppgjørene fremover sammen med arbeidsgiversiden, slik at vi sikrer en bærekraftig overgang for arbeidsgiverne, understreker Einan.

YS har bedt regjeringen starte lovarbeidet

YS har sendt et brev til regjeringen, der en anmoder om at arbeidet med de nødvendige lovendringene setets i gang.

- Vi opplever at det er bred enighet om individuell pensjonskonto både på arbeidstakersiden og arbeidsgiversiden. Vi ser ingen grunn til at vi ikke kan ha dette på plass innen kort tid, mener YS-leder Jorunn Berland.

YS positiv til Sysselesettingsutvalget

- Sysselesettingsutvalget er et viktig og nødvendig utvalg. Vi er fornøyd med mandatet og arbeidsformen det legges opp til, sier YS-leder Jorunn Berland.

PUBLISERT: 11.12.2017

Frontfagsmodellen hjelper oss også med å fordele den økte verdiskapingen til alle arbeidstakere.

Sysselesettingsutvalget skal foreslå tiltak for å få flere nordmenn i jobb. Arbeidet skal skje i to faser.

En rekke problemstillinger skal belyses: Kompetansen i arbeidsstyrken, inkludering av utsatte grupper, overføringer, støtteordninger og helserelevante ytelser.

Professor Steinar Holden skal lede utvalget.

- Høy sysselsetting er avgjørende for å bevare den norske samfunnsmo-

dellen, med små sosiale og økonomiske forskjeller og en sterk velferdsstat, sier Berland.

- For YS har det vært viktig at utvalget får et bredt mandat, og kan se på alle faktorer som påvirker sysselsettingen. Vi har særlig vært opptatt av at utvalget skal se på tiltak som kan sørge for at arbeidsstyrken har tilstrekkelig kompetanse til å møte robotisering, automatisering og økende spesialisering, sier YS-lederen.

Utvalget skal arbeide i to faser. I fase en skal en faglig ekspertgruppe gå igjennom kunnskapsgrunnlaget og analysere utviklingen i Norge, sammenlignet med andre land. Gruppen skal foreslå faglig baserte tiltak og partene i arbeidslivet skal involveres i arbeidet. I fase to vil partene og fagekspertene fortsette drøftingen og ta stilling til forslagene den faglige ekspertgruppen og partene har kommet med. Hver av fasene varer cirka ett år.

- Vi synes dette er en god arbeidsform, som både sikrer faglig forankring og involvering. Vi er særlig fornøyd med at regjeringen involverer alle partene i arbeidslivet. Dette gir utvalget høy legitimitet. Vi ser frem til å komme i gang med arbeidet, sier Berland.

Høy sysselsetting er avgjørende for å bevare den norske samfunnsmodellen sier YS leder Jorunn Berland

- Feil medisin mot innleie

Regjeringens forslag til nye regler for bemanningsbransjen holder ikke mål, mener YS. - Vi frykter at endringene vil øke og ikke begrense bruken av innleid arbeidskraft, advarer YS-leder Jorunn Berland.

Tekst: Mirjam K. Sorge Folkvord, rådgiver i YS

Denne uken leverte YS inn sine innspill til arbeidsminister Anniken Hauglies forslag om å endre reglene for innleie av arbeidskraft.

Forslagene fra Hauglie omfatter blant annet:

- * Presisere fast ansettelse i arbeidsmiljøloven.
- * Gi en ny hjemmel for midlertidige ansettelser i bemanningsbyråer.
- * Innføre en kvote på innleie på 10-15 prosent av arbeidsstokken.

- Opprinnelig varslet statsråd Hauglie at det ville komme et forslag til hvordan lovverket klarere kunne definere faste ansettelser. Den intensjonen er vi positive til. Imidlertid opplever vi at forslaget til presisering er for uklart. I sum frykter vi vil øke bruken av innleie, ikke begrense den, poengterer Berland.

- Vi tror ikke noen av tiltakene vil virke. Derfor går vi mot alt. Dette er ikke rett medisin, sier YS-leder Jorunn Berland.

YS ønsker også at regjeringen benytter seg av muligheten til å forby innleie fra bemanningselskaper, i visse bransjer.

- Konkret foreslår vi å gjøre det mulig for departementet å forby innleie i enkeltbransjer, uten å gå veien om behandling i Stortinget. Vi tror dette vil være et mye mer effektivt virkemiddel. Trusselen om forbud vil også kunne bidra til å temme misbruket av vikarer, mener Berland.

Selv om hun håper Hauglie legger bort forslagene i pakken, er hun klar for dialog med regjeringen om endringer av arbeidsmiljøloven.

YS leder Jorunn Berland

- Det er ting i arbeidsmiljøloven som bør kunne ses på i lys av at tidene forandrer seg. Det er ikke slik at vi er negative til alt. Det er behov for endringer. Blant annet er ikke arbeidstakerbegrepet bra nok i dag. De har sagt at det skal komme noe om det, men det tar lang tid, sier Berland.

Lover og avtaler

Arbeidslivet reguleres av flere viktige lover. Arbeidsmiljøloven og ferieloven er det to viktigste hvis du er ny i arbeidslivet: Hvor mye har du lov til å jobbe? Hvor ofte kan du jobbe på lørdager. Og når har du krav på fast jobb? Dette er regulert av disse to lovene.

Tekst av Goran Scekcic, Rådgiver

I tillegg til lover har vi avtaler. Alle har krav på en arbeidsavtale, eller arbeidskontrakt. Arbeidsavtalen er viktig og regulerer de viktigste sidene i et arbeidsforhold, som lønn, arbeidssted, stilling, osv.

Slik ser en standard arbeidsavtale ut.

Når du begynner i jobb er det stor sjanse for at du er omfattet av en tariffavtale. Det er fagforeningene og arbeidsgiverne (eller arbeidsgiverforeningene) som inngår tariffavtalene.

Alle som er ansatt i Staten og kommunene har tariffavtale

Tariffavtaler går foran arbeidsavtalen. Det betyr at det som står i arbeidsavtalen ikke gjelder hvis det strider mot tariffavtalen. I Staten og kommunene har alle tariffavtale. I resten av arbeidslivet må de ansatte organisere seg og kreve tariffavtale. Hvis en arbeidsplass først har tariffavtale, gjelder den både for de organiserte og de som ikke er organiserte.

Slik fungerer tariffavtalene.

Tariffavtalen bestemmer lønns- og arbeidsforhold

Tariffavtaler består av flere deler. Den første er en hovedavtale som regulerer «spillereglene» mellom fagforening og arbeidsgiversiden. Den andre er en overenskomst (kalles hovedtariffavtale i offentlig sektor) som har bestemmelser om lønns- og arbeidsforhold. Den tredje kalles særavtaler og inngås på den enkelte arbeidsplass eller virksomhet. I offentlig sektor inngås det også sentrale særavtaler for å regulere bestemte temaer.

Omstilling

Norge skal omstilles. Omstilling er ikke noe nytt. Det har vi gjort før. Og vi skal gjøre det igjen. YS mener den norske samarbeidsmodellen er en forutsetning for at omstillingen blir vellykket.

Tekst av Gunn Kristoffersen, Seniorrådgiver

Suksesshistoriene bak store, nasjonale endringsprosesser handler blant annet om medbestemmelse, omskolering og videreutdanning, medarbeiderdrevet innovasjon og aktiv arbeidsmarkeds- og næringspolitikk.

Vi har gjort det før. Og vi har gode forutsetninger for å klare det igjen.

Regjeringen har lagt vekt på at vi går fra særstilling til omstilling. Denne uttalelsen er tuftet på Norges fantastiske petroleumseventyr, som nå blir utfordret av lave oljepriser og

økt fokus på utslipp av klimagasser.

Faktum er at vi har omstilt oss hele veien. Norske virksomheter og arbeidstakere gjør det daglig. Resultater fra YS' Arbeidslivsbarometer fra 2016 viser at arbeidstakerne både er villige til å påta seg nye og fler arbeidsoppgaver og ta mer utdanning. Dette er gode forutsetninger for å lykkes med omstilling.

YS vil fortsatt spille en betydelig rolle i omstillingsprosesser.

Fagforeningene har en stor del av æren for rettighetene og mulighetene nedfelt i lovverk og hovedavtaler. Det er også viktig for fagbevegelsen å bidra med proaktive handlinger. Det vil si strategier, der vi er med på planlegging og utvikling i forkant av omstillingene.

Dette kan gjøres på ulike nivåer, både i det overordnede treparts-samarbeidet og gjennom ordningene for medbestemmelse i den enkelte virksomhet.

Oppvarming til lønnsoppgjøret 2018

Norsk økonomi går bedre. Dermed blir spørsmålet om YS skal kreve en større del av kaka på vegne av sine medlemmer, eller om moderasjonslinja skal prege tariffoppgjøret enda en gang.

PUBLISERT: 11.12.2017

- Et spørsmål vi må ta stilling til fremover er om vi skal gå inn i et nytt oppgjør med moderasjon som rettesnor, eller om vi skal kreve å ta en større del av veksten økonomien er inne i, sier YS-leder Jorunn Berland.

11. og 12. desember var tillitsvalgte fra hele YS samlet for å diskutere kravene til lønnsoppgjøret til våren. Pensjon og den økonomiske situasjonen var viktige temaer.

YS-leder Jorunn Berland minner om at den økonomiske situasjonen vil være annerledes når partene går inn i hovedoppgjøret 2018, sammen-

Fortsatt moderasjon eller skal vi ha vår del av den økonomiske veksten, spør YS leder Jorunn Berland

lignet med forrige hovedoppgjør for to år siden:

- Den gang pekte de økonomiske pilene feil vei. Ledigheten var høy og sysselsettingsgraden i fritt fall. Sysselsettingsgraden bekymrer fortsatt, men ledigheten synker og optimismen er tilbake i norsk økonomi, sier Berland.

YS-lederen mener fagbevegelsen har bidratt til at norsk økonomi nå går bedre

Oppgangen i norsk økonomi har fått bedre fotfeste, men bedringen skjer i et forsiktig tempo, viser NHOs siste kvartalsrapport.

- Det er mange årsaker til at vi nå ser en vekst i økonomien. Krona er svak, oljepenget høyt og oljepris-sjokket rammet kun deler av landet, forklarer Berland.

YS-lederen mener fagbevegelsen kan ta noe av æren for at norsk økonomi nå går bedre:

- Vi har tatt vår del av ansvaret gjennom moderate lønnsoppgjør. Det skal vi være stolte av. Det viser styrken til den norske fagbevegelsen og det norske partssamarbeidet, påpeker hun.

- Et spørsmål vi må ta stilling til fremover er om vi skal gå inn i et nytt oppgjør med moderasjon som rettesnor, eller om vi skal kreve å ta en større del av veksten økonomien er inne i.

Hun håper på en god prosess i hele YS-fellesskapet.

- Jeg er mest spent på hva vi kommer fram til når det gjelder andre krav enn de rent økonomiske. Retningen på kravene får vi på hovedstyremøtet til YS 27. februar.

Pensjon kan bli stridstema – både i offentlig og privat sektor

Pensjon blir et sentralt tema i vårens oppgjør, på mange fronter: Dagens offentlige tjenestepensjon skal endres. I tillegg må AFP-ordningen (avtalefestet pensjon) i offentlig sektor tilpasses pensjonsreformen. Og som om ikke det var nok, tegner AFP-ordningen i privat sektor til å bli ett av de større stridstemaene til våren.

Forrige uke kom evalueringsrapporten for AFP i privat sektor. Den viser at dagens AFP både har positive og negative virkninger. Omleggingen av AFP-ordningen i 2008 har ført til senere avgang fra arbeidslivet. Det var en viktig hensikt med omleggingen.

- Men etterhvert som levealdersjusteringen slår inn, vil stadig færre ha råd til å gå av med AFP som 62-åringer. Pensjonsnivået for de som vil gå av tidlig blir også lavt. Ordningen er derfor ikke lenger en ordning for «sliterne», slik den var ment, sier YS-leder Jorunn Berland.

- YS er tilhengere av arbeidslinja. Vi mener det skal lønne seg å jobbe. Det er vanskelig å se gode løsninger for en fremtidig AFP-ordning, som både skal sikre arbeidslinja og ivareta de som ikke orker å stå lenge i arbeid, sier hun.

YS reagerer på utspill om arbeidstid

FrP og Venstre vil at også uorganiserte bedrifter skal gis unntak fra bestemmelsene om arbeidstid. – Alvorlig undergraving av organisasjonenes og tillitsvalgtes vernerolle, konstaterer YS-leder Jorunn Berland.

PUBLISERT: 30.11.2017

Arbeidstid

I dag er det bare organiserte bedrifter som innvilges unntak fra bestemmelsene i arbeidsmiljøloven om arbeidstid.

Utspillet fra FrP og Venstre kommer i forbindelse med utbyggingen av ny E18 mellom Tvedestrand og Arendal. Hovedentreprenøren AF får etter avtale med arbeidstakerorganisasjonen adgang til å fravike reglene om arbeidstid i arbeidsmiljøloven. En av underleverandørene har trukket seg fordi de ikke får den samme adgangen siden de mangler tariffavtale.

Bedrifter med tariffavtale kan avtale unntak fra reglene om arbeidstid

- Dette er et godt eksempel på at partssamarbeidet fungerer. Har man en tariffavtale, kan man avtale unntak fra arbeidstidsreglene når det er behov for det og begge parter er

enige. Har man ikke tariffavtale, må man følge arbeidsmiljølovens regler om arbeidstid, sier Berland.

- Det er en grunn til at det er slik. Arbeidsmiljøloven og bestemmelsene om arbeidstid skal sørge for at alle har et trygt, godt og bærekraftig arbeidsliv. Så vil det være enkelte tilfeller der arbeidstiden utvides i perioder, eller man ønsker andre turnusordninger. Det er helt i orden, men da må det være reell enighet om det på arbeidsplassen og det må skje gjennom avtaler som også inneholder ordninger som sikrer de ansatte kompenseringer hvile. Slike avtaler er det arbeidstakerorganisasjonene og de tillitsvalgte som inngår, poengterer Berland.

YS mener FrP og Venstre bør jobbe for å styrke organiseringen

YS-lederen frykter at useriøse og utenlandske aktører vil få større innpass i bygge- og anleggsnæringen

hvis det nærmest blir fritt fram for å pålegge ansatte andre arbeidstidsordninger uten avtale.

- Dette er en næring som allerede har store utfordringer med useriøse aktører. FrP og Venstre bør heller jobbe for å styrke organiseringen i bransjen, sier Berland.

Berland stiller også spørsmålstegn ved FrP og Venstres alternativ til dagens ordning. FrP og Venstre vil at Arbeidstilsynet skal vurdere forsvarligheten i unntak fra arbeidstidsbestemmelsene. I dag er det arbeidstakerorganisasjonene og de tillitsvalgte som vurderer dette.

- Det er interessant at FrP og Venstre vil gi Arbeidstilsynet stadig nye oppgaver, når budsjettet kuttes år for år gjennom den såkalte effektiviseringsreformen. Dette henger ikke sammen, poengterer YS-leder Jorunn Berland.

Juss i hjemmet

STAFO har inngått avtale med Advokatfirmaet Hjort om juridisk bistand til medlemmene innenfor bl.a. familie- arv og skifterett. Avtalen innebærer at STAFO dekker inntil 2 timer juridisk bistand til medlemmene innenfor disse områdene og at medlemmene deretter kan fortsette å motta bistand til rabatterte pris.

Hjorts avdeling for Familie arv- og skifte (FAS) tilbyr juridisk bistand til privatpersoner i ulike livsfaser. Vi bistår med opprettelse av avtaler for samboere og ektefeller i form av samboeravtaler, ektepakter og ofte også testament som naturlig følger i forlengelsen av avtaler mellom ektefeller og samboere. Videre er vi behjelpelige med råd og veiledning for etablering av avtaler ved avslutning av ekteskap og samboerforhold, både når det gjelder forde-

ling av verdier og avtaler om barn. Vi har også oppdrag som bobestyrere for privat og offentlig skifte av dødsbo. I tillegg bistår vi med utarbeidelse av familieavtaler for overføring av verdier mellom generasjonene; det kan være overføring av fast eiendom eller av familiebedrifter; aksjer og selskapsandeler.

De fleste av våre oppdrag dreier seg om råd og veiledning for å etablere riktige og robuste avtaler som forebygger konflikter. Flere av våre advokater har også omfattende erfaring innenfor prosedyrefeltet, og bistår ved rettsvister som gjelder økonomisk oppgjør etter ekteskap og samboerforhold, tvister om testamenter og arv og innenfor barnefordeling og andre familierelaterte spørsmål.

HJORT BISTAND PRIVATRETTSLIG RÅDGIVNING

Medlemmers spørsmål rundt ev. bistand til privatrettslig rådgivning kan rettes til advokat Ramborg Elvebakk på e-post: re@hjort.no eller dersom det er nødvendig å ta kontakt pr. telefon kan man henvende seg til Ramborg Elvebakk sin sekretær, Bodil E. Teig på telefon 22 47 18 00, eventuelt e-post: bte@hjort.no.

STAFO-KRYSSORD 2-17

Avskum	Monument Tys	Gåtefull Mynt fork.	Underholdn.	Program	Kunstverk Mynt fork.	Fornørme	Sistemann	Skral	Rett-skaffen Vasse	Ta	Forsmedelig
↳						Skranke Tilstå					
Påminne				Krøllet				Instrument			
Hermod © 576 12-2016	Attest	Pause			Etterspurt			Tekke	Enslig		
Harselas Inngang		Utsikt Romania		Europeer		Tau			Ekte		
↳			Rimet			Spotte				Utarme	
Kiosk		Stopp			Seer	Ukjent		Jordart			
Lever		Paradis	Forlegning			Rekke Byll		Klar	Pike navn Tulling		
Bestendig	Lange Ise				Nynorsk art.	Lag				Streben Skorpe	
↳			Avslå				Forsikring		Guttenavn		
Klister Dempe		Pike navn Spania			Fiske utstyr Utenl. by						Varmekilde
↳			Rom Land				Plog		Keiser		
Avta			Instrument		Pike navn Kong		System	Tokt Guttenavn		Byge Skikk	
		Drikk		Bakverk					Mesterskap		Regel
Skjellsord	Guttenavn Utøy				Upåvirket			Arv			
↳			Pluss	Klokke		Gjennom	Halte		Forening Pike		
Nedbr	Sang				Fakir				Matteddel		
↳				Leie				Hvding			

1. Premie: 10 FLAX-LODD
3 premier à ett FLAX-LODD

Fyll ut kupongen og send kryssordet til:
STAFO-nytt, postboks 9038, Grønland
0133 OSLO, innen **31. januar 2018**.
post@stafo.no

Navn:

Adresse:

Postnr.Sted:

STAFO-organisasjon: